

SLOVENEK.

V torek,
četrtek in saboto
izhaja in velja:
Za celo leto . 7 for. 50 kr.
" pol leta . 3 " 70 "
" četrlet . 2 " 70 "
" mesec . — " 70 "
Po pošti:
Za celo leto . 9 for. 50 kr.
" pol leta . 4 " 80 "
" četrlet . 2 " 80 "
" mesec . — " 90 "

Oznanila.

Za navadno dvestopno versto se plačuje: 5 kr., ktera se enkrat 8 kr., ktera se dvakrat 10 kr., ktera se trikrat natiskuje; več pisemke plačujejo po prostoru. Za vsak list mora biti kolek (štempelj) za 30 kr.

Rokopisi sene vračajo.

„Živi, živi duh slovenski, bodi živ na veke!“ Nar. posem.

Št. . ?

V Celovcu v četrtek 17. januarja 1867.

Tečaj III.

Predragi rojaki!

Nove volitve za deželni zbor so pred durmi. Njih važnost je neizrekljivo velika, ker po zdaj izvoljenih poslancih se bode posvetovala nova ustavna vredba celega cesarstva in šest prihodnjih let bode v njihovih rokah vse, kar je na blagor ali na škodo našemu narodu. Mili rojaki! Vsi se spominjate, s kakošnimi težavami so se rodoljubi v deželnem zboru za svete národne pravice bojevali brez vspeha, brez zmage, ker so njih nasprotniki bili v večini. Al tako v prihodnje ne sme več biti! Treba tedaj vso skrb na to obrniti, da je večina v zboru prihodnjem naša. Zato zdaj veljá po volitvah pokazati, da narod naš spozná samega sebe, — da hoče si pridobiti pravice, ki mu grejo pred Bogom in svetom, in da zaupa le tistim možém, ki se iskreno in povsod potezajo za-nj. Zdaj veljá vse moči napenjati in neutrudoma delati, da se izvolijo sami taki možje, ki so navdani pravega rodoljubja in to tudi djansko dokazujejo. Če je kdo mogočen, premožen, izveden, časten: dobro zanj! — al če srca nima za narod naš, za pravice njegove, ne bo nam pomagal v zboru. Al tudi vradnikov po volitvah ne spravljajte v zadrége; saj vam je znana resnica, da nihče ne more služiti dvema gospodoma. Pustite poslednjíc na strani še posebno vse take, ki napenjajo vse žile, da bi našo deželo ponemčili in jo v nemštvo vtopili, kajti to bi nas izneverilo materi naši domovini in bi v nevarnost spravilo celo cesarstvo, ker bi sovražnik njegov toliko lože lakomne svoje roke stegnili po njem. Mi želimo Avstrijo jednotno, mogočno, slavno, vsem narodom pravično, zato pa tudi želimo mirno spravo in slogo med vsemi narodi na podlagi svobodne, vsem narodom pravične ustave. Mi želimo povzdigo dušnega in svétneha blagostanja našega naroda. Mi želimo veljavo domačega našega jezika v šolah, vradnijah in splošnem življenji, da domači nismo tujci v lastni domovini. Mi želimo polajšanje davkovskih bremen, ki našo deželo še posebno težé. Na kratko rečeno: mi želimo vse in le to, kar je na korist in srečo milemu našemu narodu in na blagor Avstrii! Rojaki! po teh načelih volite tudi Vi poslance v naš deželni zbor in srečna bode domovina. Vsakemu rodoljubu je tedaj zdaj sveta naloga, in do vsacega se stavi iskrena prošnja: naj razširjuje naše besede v narodu, da se vsak volilec zavé svoje dolžnosti do domovine svoje in da po tej dolžnosti prosto voli brez strahú, da se komu zameri, ali da komu na ljubo voli zoper svojo vést! Volitev je po cesarski postavi popolnoma prosta, sicer ni volitev, ampak tlaka le sužnjega človeka. Ako narod pri zdanjih volitvah ne zmaga, žalostna mu osoda! Ravnopravnost nam ostane le mrtva órka na papirji. Zato, dragi rojaki! pazite, delajte, da se srečno izidejo volitve. Razjasnite, komur je razjasnila treba, odkrijte prilizovalce, kterih besede se ne skladajo z djanjem in le ljuliko sejejo med pšenico! Poslušajte naš glas; poslušajte našo prečastito od nekđaj za narod vneto duhovščino in glas takih mož, od kterih gotovo veste, da so rodoljubi! Naši nasveti naj Vam veljajo; zato dajte vsi svoje glasove le takim, ki Vam jih mi priporočamo, sicer, ako se kdo le svoje misli drži, ne pomaga svojemu nič, pa kriv je tega, da se razcepijo glasovi in da ne zmagajo naši. — To je sporočilo naše! Ako Bog dá in edinstvo rodoljubov, zmagali bomo! Da se zgodí, delajte, mili rojaki, do zadnje ure pred volitvijo! V Ljubljani 11. dne januarja 1867.

Narodni volilni odbor za vojvodstvo Kranjsko.

Dr. Jan. Bleiweis,
deželni odbornik.	Anton Kos,
stolni prošt.	Dr. E. H. Costa,
mestni župan.	Fideli Terpine,
predsednik kmetijske družbe.
Jan. baron Schloissnigg,
c. kr. tajni svetovalec.	Dr. Jan. Pogačar,
stolni dekan.	Dr. Jožef Orel,
podžupan.	V. C. Zupan,
presednik kupčijske zbornice.
Anton baron Zois,
grajšak.	Jan. Novak,
korar.	Pavel Auer,
mestni odbornik	Jan. Jamšek,
kupčijske zbornice odbornik.
Dr. Lovro Toman.	Jožef Pavšler,
korar.	Jožef Blaznik,
mestni odbornik.	Jan. Več,
kupčijske zbornice odbornik.
Luka Svetec.	Jan. Poklukar,
korar in mestni odbornik.	Anton Fröhlich,
mestni odbornik.	Matevž Schreiner,
kupčijske zbornice odbornik.
Jan. Horak,
podpredsednik kupčijske zbornice.	Jožef Zupan,
korar in mestni fajmošter.	Mihael Pakič,
mestni odbornik.	Pavel Skale,
kupčijske zbornice odbornik.
Jožef Debevec,
mestni odbornik.	J. Vole,
korar.	Jožef Pleiweis,
mestni odbornik.	France Mali,
kupčijske zbornice odbornik.
Dr. Andr. Čebašek,
konsist. svetovalec.	Dr. Jernej Zupanec,
mestni odbornik.	France Rösman,
mestni odbornik.	Jožef Strzlba,
kupčijske zbornice odbornik.
Dr. Leo Vončina,
konsist. svetovalec.	Dr. Alojzi Valenta,
mestni odbornik.	Jožef Šventner,
mestni odbornik.	Gustav Tönnies,
kupčijske zbornice odbornik.
		France Souvan,
mestni odbornik.	
		Blaž Verhovce,
mestni odbornik.	

Avstrijsko cesarstvo.

Na Dunaju 13. jan. — (Belcredijevo pismo na drž. namestnike. O volitvah. Og. zbor.) Že nekaj dni sem se je govorilo o nekem pismu grofa Belcredija na državne namestnike, v katerem jim na srce polaga, kako se imajo c. kr. uradniki pri volitvah obnašati. Res kaj radovedni smo bili, ali je kaj resnice na tem ali nič, — in glejte, že nam ga časniki naznanjajo. Iz njega zvedemo, da vlada ni volje v volitve vtikati se tako, da bi volilci po svojem prepričanju ne mogli voliti (s tem pa ni rečeno, da bi tudi svojih privrženecv, bodisi uradnikov ali družih mož, ne priporočevala); potem, da ona nikakor ne dopusti, da bi uradniki njej nasproti delali in volili, ker je to v resnici žalostno znamenje, kakor minister sam toži. Tedaj naj bo to vsem volilcem opomin, da ne volijo cesarskih služabnikov, ker niso sami svoji (razun takih, ki so Hermanovega značaja); pa tudi uradniki sami naj bi bili toliko pametni in rahločutni, da bi si ne nakladali tacihi dolžnosti, katerih vestno in natanko vselej spoľnjevati niso v stanu. Da tudi minister čez današnje čase toži, temu gotovo ne bo noben ugovarjal, kakor tudi ne, da naj uradniki povsod dober izgled dajejo, kajti res žalostno in kaj slabo znamenje je, če vidimo, da ravno uradniki njim dane postave najbolj prelamljajo ali se celo za nje nič ne menijo! Kako lepo je minister zapovedal, naj bi z ljudstvom lepo ravnali, v njegovem jeziku uradovali itd., ker so zavolj ljudstva postavljeni; zdaj pa prašamo, ali se to godi vselej in povsod? Ali ne dajejo velikoveč uradniki pohujšanja, ki vedno dalje sega, s tem, da ne spoľnujejo natanko vseh postav; da vohajo in črtnijo ljudi samo zavolj tega, ker so v kako slov. čitalnico zapisani? itd. Ali je to pošteno? Zatorej ni čudna, če ljudstvo čedalje bolj zaupanje in spoštovanje zgublja! Kakor drugod naj tedaj

tudi tu minister v djanju pokaže, ne samo z besedo, da mu je res mar za to, da uradniki prav in pošteno služijo!

Zdaj je naše politično življenje kaj zelo živahno, vse se giblje in dela, da bi se kaj prida poslanci za deželni zbor izvolili. Tudi na Dunaju se kaj živo agitira in vidi se, da nemška federalistična stranka ni tako majhna, kakor so bili od začetka centralistični in dvalistični časniki razglasili. Če bo prav šlo, morebiti še spravi ona dva svoja moža v dunajski zbor. Se ve, da tone bode posebnega upliva imelo na večino zborovo, ali vsaj vidi se, da se ideja federalizma — edina za Avstrijo rešivna — bolj in bolj razširja. — V slovanskih krajih se zdaj vodi različnih strank večidel s tem pečajo, da veljavne može za kandidate imenujejo. Čehi na Moravskem se gotovo nadjajo, da bodo večino imeli v prihodnjem zboru; — kako pa je pri nas? Nič se še ne sliši, kateri so kandidati, vse je še na tihem! Na Štajerskem bode huda borba, ker graški avtonomisti za celo Štajersko kandidate postavljajo in dobro se ve, s kakšnimi pripomočki da znajo naši neprijatelji delati; vendar je upati, da dobé štaj. Slovenci vsaj 7 Slovencev v zbor. Narodni kandidati, ktere sem te dni po privatnem pismu zvedel, so sami izvrstni in večidel povsod dobro znani domoljubi. Žal nam je, da je g. dr. Srnec — gotovo zavolj veljavnih vzrokov — zadržan, da ne more kandidovati. — Iz Kranjskega beremo po nemških listih, da so tamošnji „Verfassungsfreundi“ — po domače nemškutarji — poseben odbor sestavili, ki ima svoje t. j. nemškutarske kandidate priporočevati. Za gotovo pa se nadjamo, da ne bodo dosti opravili. Taki gospodje, kot so dr. Zupan, Derbič, Kromer, Dežman e tutti quanti, ne smejo v ljubljanskem zboru več sedeti, taki in enaki naj si drugod poiščejo sedežev, ne pa v slovenski Ljubljani, ki zdaj potrebuje pred vsem narodnih, značajnih mož. Alite Kranjci, da jih ne bote več vo-

lili in si tako čast ohranili? — Ogrski zbor je na predlog Deákov posebno adresu napravil, v kateri protestuje zoper novo vojaško postavo, ker ni po ustavni poti izdelana, ampak le oktrovana.

Slovenske dežele.

Iz Celovca. (Novi dež. predsednik; naši liberalni meščani; volitve.) Uradni listi oznanjujejo, da je svitli cesar 8. t. m. našega dež. predsednika, barona Schluga, milostljivo ob službo djal in postavil v začasni pokoj. Kar se pa novega dež. predsednika tiče, nas je njegovo ime vse osupnilo. Govorilo se je, da je Conrad žl. Eibesfeld že v Celovcu, da je že novo službo nastopil, da je ta in uni ž njim govoril itd. . . Pa glej! uradno se nam naznanja, da je Karl grof Hohenwarth naš novi dež. predsednik. Od tega gospoda vemo, da je v Ljubljani rojen, služil na Reki in v Ljubljani, slednjič pa v Trenti na Tirolskem. Več o njem za zdaj povedati ne moremo, to pa vendar po vsej pravici pričakujemo, da gospod, ki je rojen na Slovenskem in služil med raznimi narodnostmi, avstrijske razmere dobro pozna in ve, da bode naša država le tedaj spet srečna in mogočna, ako bojo vsi narodi vživali enake pravice in ako nastopi v resnici ustavno življenje. Naj novi naš dež. predsednik grof Hohenwarth tega nikoli ne pozabi, da na Koroškem živi zraven Nemcev tudi še 120.000 Slovencev, ki ravno tiste butare nosijo pa tudi ravno tiste pravice tirjajo in po cesarski besedi tudi tirjati morejo in smejo. „Slovenec“ ne dela opozicije nalašč, rad podpira vsakega, ki je v resnici svoboden in pravičen na vse strani. Predsednik deželne vlade na Koroškem ne sme z nem-

Besednik.

Slovenski duhovniki in volitve.

J. V. Iz Štajerskega.

Imeniten dan se bliža za nas štajerske Slovence. 21. jan. bomo pokazali pri volitvah za deželni zbor, ali še zmirom spi slovensko ljudstvo narodno spanje ali pa se je že zdramilo in zavedelo svojih pravic. Tedaj se bo pokazalo, ali so res pravo imeli Lohninger-ji, Feirer-ji, Löschnigg-i in kakor se še zovejo vsi ti slavni možje, ko so trdili, da so Slovenci prav zadovoljni z vsemi dozdanjimi napravami; ali pa da sta le Herman in dr. Razlag govorila resnico, ko sta v deželnem zboru brez strahu s srčno zgovornostjo odkrivala skeleče rane slovenskega ljudstva.

Bog ne daj, da bi še enkrat premagala sleparija in hudobija! Vendar, ako hočemo, da nam pomaga Bog, moramo si pomagati tudi sami. V svojih rokah imamo zdaj svojo osodo; varujmo se, da naši potomci ne bodo tožili čez našo zanikernost in nemarnost! Zdaj je čas, da skažejo vsi rodoljubi tudi djansko rodoljubje! Zdaj nas kliče domovina, ne preslišimo njenih klicev, sezimo si vsi v roke in stojimo kakor rimska vojska (falanks) proti napadam sovražnikov, da se njih veselo, že zdaj gotove zmage pijano vriskanje spremeni v strah in žalost. Kdor le eno iskrico domoljubja v srcu svojem še nosi, naj jo zdaj pusti, da v plamen švigne, naj stopi v vrsto naših prijateljev in dela v enem istem smislu, da nam pripomaga k zmagi! Veliko lahko stori posamezen človek, če ima le dobro voljo.

V prvo vrsto rodoljubov spadajo brezdomno naši slov. duhovniki. Od njih pričau-

kuje narod in ima pravico to pričakovati, da bodo v tem važnem trenutku na svojem mestu in kot vselej zvesti brambovci branili pravice naroda, ktere ga sinovi so tudi oni. Od njih pričakujemo vsi, da se bodo povsod vdeleževali volitev, in povsod se poganjali za poslance, ki jih nasvetujejo slovenski rodoljubi.

Ali pa se sme duhovščina vtikati v politiko? To se je vprašalo že mnogokrat, in ravno tisti časniki, kateri sebe zmirom za liberalne (lucus a non lucendo!) imenujejo, ravno ti hočejo trditi, da naj bi se duhovniki celó nič ne pečali s politiko, ker imajo opraviti le z neposvetnimi rečmi. Po kateri logiki se pač more kaj takega trditi? Duhovniki so gotovo državljani z enimi in istimi bremenami in težavami obteženi kakor vsi drugi stanovi. Oni plačujejo davke, morajo donášati za občino in deželo svoje penoze, so podvrženi enim in istim postavam. Če se torej kmet in meščan, zdravnik in pravdoslovec in še celó cesarski uradnik sme pečati s politiko, zakaj tudi ne duhoven? On je gotovo bolj omikan, nego kmet in meščan, ker je moral z dobrim vspehom dovršiti latinske in više šole, in na deželi so duhovniki večidel edini omikanci. In ravno temu stanu bi bilo zabranjeno, mešati se v politične stvari? To bi vendar bila najhujša posiljenost in se tudi nikjer ne nahaja! Duhovniki se torej smejo pečati s politiko. A oni se ne samo smejo, ampak se morajo pečati s političnimi zadevami; in sicer kot duhovniki, kot državljani in kot rodoljubi.

Da se morajo kot duhovniki večkrat vtikati v politiko, tega nam ni treba še posebej dokazovati. Vsak stan mora skrbeti, da se mu podelijo in ohranijo pravice, kakor vsakemu drugemu.

Kot državljani imajo dolžnost, kakor vsak državljan, poganjati se za občni blagor.

Brigati jih mora torej vse, kar se v občinskem življenju godi; po svoji moči morajo skušati odbraniti take naprave, ktere bi po njihovih mislih utegnile škodovati deželi in ljudstvu.

Še bolj pa se morajo kot zvesti sinovi svojega naroda pečati s politiko, da ne zabrede na take poti, po katerih bi se hudo posiljenje in velika nesreča pripetila narodu. Podučevanje ljudstva spada med prve naloge duhovnikov, podučevanje pa ne sme samo obsegati navadnih šolskih predmetov. Ravno tako treba je ljudstvu, da se podučuje tudi v narodnih in političnih rečeh. Le ta duhovnik v resnici dopolnuje vse dolžnosti svojega stanú, kateri ne pušča ljudstva tavati po temi, ampak ki ga podučuje v vsakem oziru. Dobra beseda pade gotovo na dobra tla!

Zdaj ravno pa je važen, odločiven čas, v katerem domovina potrebuje vseh moči vseh svojih sinov. Duhovniki in učitelji gotovo ne bodo zaostajali. Naj podučujejo povsod volilne može, naj jim dokazujejo in jih pripravljajo, zakaj da naj se držé kandidatov, nasvetovanih od narodne stranke.

Tisti gg. duhovniki, kateri so sami volilni možje, naj vodijo vse druge svoje okolice, svoje fare. Pridejo naj pa gotovo povsod k volitvi in naj bodo prvi na bojišči! Pa tudi drugi gospodje duhovniki, kateri niso sami volilni možje, naj pridejo ali že prejšnji večer ali vsaj na dan volitve ž njim znanimi volilci v volilna mesta. Saj vemo, kako se bo sploh v vseh mestih delalo in agitiralo zoper nas, — tej agitaciji moramo mi nasproti staviti našo. To bi vendar bilo žalostno, ako bi združena moč tolikanj vnetih rodoljubov vseh stanov ne uničila rogoviljenja sebičnih, nepoštenih in nepravičnih protivnikov naših! Na boj tedaj in sukajte hrabro — uma svitle meče!

ško ali slovensko stranko držati; treba je, da stoji nad strankami in pravično deli vsakemu svoje! Po tem se bode tudi „Slovenec“ ravnal in obnašal. —

Danes „križaj ga“, jutri pa „hosana“, tako znajo vsi politični veterjnaki, posebno pa nemški liberalci. Sto in stokrat so ti značajni in moški politikarji svoj plajšč zasukali po vetru. Po celem mestu in po celej naši deželi je malokdo ime: „naš dež. predsednik baron Schluga“ v usta jemal, bil je ta gospod čisto pozabljen. Zdaj se pa govori, da mu mislijo naši mestjani neko ovacijo ali čestno slovesnost napraviti. Govori se o nekež bakladi in o tem, da ga mestni odbor izvoli za čestnega mestjana. Vse to pa zavoljo tega, ker je stal za stranko, ki hoče braniti in držati februarno ustavo! Tako strast človeka moti in slepari: opozicija proti Belcrediju mora biti, naj velja kaj rado, in Schmerlingova konstitucija, ki devlje Slovane Nemcem pod pete, mora živeti, naj tudi vse po koncu gre in Avstrija razpade, da le preljudi Frankobrod ostane! V tem duhu se dela tudi za nove volitve in pravi čudež bo, ako se kdo spravi za poslanca v deželni zbor, ki pravi in terdi, da dozdanja ustava nič ne velja, da nam je treba nove, katero bojo narodi sami med seboj napravili, da se morajo pripoznati in delati vsem narodom enake pravice itd. . . . Tako se govori po društvih, tako se piše v oklicih, ki se pošiljajo po deželi! Slovenci, tudi vi ne deržite križem rok! —

Iz celovške okolice. (Prošnja za nemške šole.) Že smo zvedeli po „Slovencu“, kako da so naši ljubi prijatelji — nemški liberalci — na noge spravili prošnje, v katerih so slovenske fare za nemške šole prosile. V Celovcu so tiste roke, ki so to seme sejale. Čudno je, da so se te prošnje rodile ravno po takih farah, v katere gospodje lovci iz Celovca zahajajo. G. Moser Jan., adjunkt pri c. k. sodnji celovške okolice, skorej vsako ljubo nedeljo in sv. praznik hodijo vsi na Bistrico v fari Svecih in po 3—4 tedne po Rutah zlati čas pobija. G. Steiner Ferd., tudi ravno tam adjunkt, ima tudi svoje veselje na lovu in rad obiskuje celovško okolico. Tako je prišel na Žihpolje in pravilo se nam je za gotovo, da je tudi v Žrevcu volje bil, prošnja za nemško šolo napraviti. Pa naletel je na pametne može, ki so mu pot pokazali rekoč, „Za slovensko šolo se spodobi tudi slovenska šola“. Pa ti pametni gospodje: Oremus, občinski župan, Ulbing posestnik in mlinar, pa Kubik grof Goesov grajščinski oskrbnik, plačujejo tamošnjega učitelja, naj njih otroke še posebej v slovenskem jeziku poučuje. Gosp. baron L o n g o, predsednik koroške deželne sodnije, ima v našem lovsko pravico okoli Porač in Dholice, zatorej rad v te kraje zahaja in res čudno se ljudem dozdeva, da je ravno njegov lovec najhujši šuntavec za nemško šolo. Ti trije imenovani gospodje imajo take službe, da jim je vsem trem slovenski jezik neobhodno potreben. Pa ne znajo ga, zatorej mu tudi prijatelji niso. Glejte Slovenci! v tem germu zec tiči; ne dajte se za nos voditi in slepariti! Kdor vam lepo slovensčino psuje in čerini, nemščino pa priporoča za vaše slovenske šole, ta noče vaše sreče, timveč le svoje zloznosti; namesto da bi se on slovenski učil in trudil, rajši vas spregovarja, naj se vi ponemčite. Tudi Gr a b š t a j n je vložil tako prošnjo, in tudi v to faro celovški lovec kaj radi hodijo. Zraven teh lovcev pa tam prav kakor paša kraljuje občinski pisar, ki je pod mušketo svoj materin jezik zapravil in zdaj slovenskim kmetom nemški jezik sili, da bi ljubi svoj kruhek še vžival. Te misli zastran celovških lovcev še nisem bral nikjer, zatorej sem jo pred svetom naznanil. Ne terdimo, da so imenovani gospodje te prošnje napravili. Vendar povemo, kar vidimo in slišimo, naj se tudi malo pojasni, kako se ku-

jejo prošnje za nemške šole po slovenskih farah.

Iz Haloz. (Na noge!) Bratje Slovenci, nova volitev za deželni zbor silno trka načelo vaše pametnosti in modrega početja; na noge junaške tedaj, da vas v tem premenitnem hipu ne zmoti in ne prekani hudobni in zviti nasprotnik, kateri ravno sedaj napina vse žile, da bi vas vjel v svoje vam pogubne zanjke. V Gradcu se je ustanovil pod vodstvom Kaiserfeldovim volitveni odbor, kateri razteza svoje dolge in pohlepne ščepce tudi na Slovensko hoté, naj bi se pri nas tudi njegovi stranki dovoljni poslanci izvolili, da bi toliko lože deloval z njimi za svoje nemške in nemškutarke namene, vam pa na pogubo. Ne verujte jegovim troben-tašem, ti so vam krivi in lažljivi preroki, ki prihajajo k vam v ovčjih kožicah, znotraj pa so grabežljivi volkovi. Iskreni rodoljubi slovenski opazivši in videči nevarne mreže, s katerimi vas hoče sovražnik prepresti za mastno pečenko, zbrali so se v pogovor in posvetovanje, da vam okolnosti dobro pre-tuhtavši priporočajo take može za izvolitev, kateri so z dušo in telesom vaši, kateri med vami in za vas živijo, z vami trpijo, poznajo vaše skeleče rane, kateri so že poprej tudi v najhujših nevihtah neprestrašeno branili vas in vaše pravice, kateri se ne ozirajo na nikake osebnosti in ne trepečejo od vsake nasprotne sapice, nego imajo kot skala trden značaj, kateri ne iščejo svojega dobička in koristi, ampak jim je le blagost slovenskega naroda na srcu, kateri se trdno držijo našega narodnega in politiskega programa, kateri so zadosti učeni, da dobro razumejo politiske razmere in morejo o njih soditi. Take može so vam nasvetovali vaši iskreni in učeni bratje, čijih srca boljše bijejo za vas Slovence, nego ženinovo za lepo okinčano prihajajočo nevesto; pridite tedaj vsivolivci na volitvišče in volite je soglasno, kakor so vam po raznih krajih priporočeni. Nikakor pa ne volite takih ljudi, o katerih se ničesar ne nahaja v njihovem preteklem življenju, kar bi pospeševalo vaše dobro, vsaj morate vedeti, da gljive nimajo stalnosti in postojanosti, nego v naglici prikazane hitreje zginajo. Ako tedaj, mili Slovenci! nočete biti morivci svoje blagoti in sreče, poslušnite svoje vrle rojake, vsaj vsak pameten narod poslušaj in je dolžen poslušati svoje omikanejšje in učenejšje narodnjake.

Slovenci! pomozite Bog in vaša previdnost!

Raičev Božidar.

Pripis. Presrčno prosimo čestite gospode narodne duhovnike, da se iz vsake župe po eden blagovoli potruditi z domačimi volivci na volitvišče, vsaj so iz naroda iščočii iste koristi.

V Ljutomeru 12. jan. 1867. (Beseda o pravem času, — poslušajte jo in ravnajte tako!) Veliko skrb začeli so zopet naši znani prijatelji v Gradcu do nas slovenskih Štajercev na vse strani razvijati. Od same ljubezni in nježnega objemanja zna se nam nazadnje enako psičku goditi, ki ga opica boža in gladi, slednjic pa od prevelike radosti na svojih persih zadavi! Da za našo srečo in blagostanje res močno skrbé in se poganjajo, dokazuje nam pismo, ki so ga poslednje dni zastran prihodnjih volitev svojim pomočnikom sem v Ljutomer, pa menda tudi v druge kraje po Slovenskem, poslali.

Ni je sicer lože reči na svetu, kakor v Ljutomeru na nemškutarja zadeti, pa tudi ta jim je zdaj spodletela; dopisi, katere so sem poslali, prišli so razun enega, samim vnetim Slovencem v roke; in tako se je tudi tu že sama osoda nad njihovim ošabnim delom maščevala. Da bi le tako povsod bilo!

V tem dopisu, kterega je največi dobrotnik (!) Slovencev, slavnoznani Kaiserfeld, potem vitez Frank in Rechbauer podpisal, naznanja se najprej, da se je v Gradcu cen-

tralni odbor konstituiral, kateri ima skrbeti, da se povsod po deželi — menda posebno pri nas volitve deželnih poslancev po njihovi volji — entsprechend — opravijo. Kakšni pa imajo biti tisti možje, kateri naj se po volji naših osrečiteljev v deželni zbor volijo? Takšni le: Oni morajo terdno verovati: 1.) da mora na Štajerskem samo edini nemški jezik obstati in vladati, 2.) da Slovincem slovenskih učilnic ni treba, 3.) da se Slovenec že kot izurjen jezikoznanec na svet rodi, 4.) da slovenski kmet za plugom brez nemščine izhajati ne more, in 5.) kar je najvažniše, da se edino po poti, katero je lanska in letošnja adresa in Ausse-ski program načrtal, zveličanje v ožem „rajhsratu“ doseči more! — To so verski členi, ki nam jih naši ljubi prijatelji verovati ukazujejo! Slovenci gorje nam vsem, če se jim pri volitvah voditi daste! Ti avtonomisti hočejo od nas vse, jezik in domovino našo! Ker imate zopet poslance za deželni zbor voliti, vam je spet dana priložnost o vaši prihodnosti odločevati, ne volite vendar po tem načrtu! Da je poslednja volitev za nas vse nesrečna bila, vam je dobro znano, Bog daj, da bi že po enkratni skušnji pametnejši postali! — Volilci gornje-radgonskega, ljutomerskega in ormuškega okraja! poslušajte zdaj bolje glas Vaših narodnjakov, od katerih dobro veste, da vam le dobro hočejo, ker z Vami enako terpé in se z Vami, kadar ste srečni, tudi veselé. Poslušajte jih in volite složno po njihovih nasvetih, ne pa po komandi nemškutarjev in uradnikov. Kakor se iz zgoraj rečenega vidi, tudi naši nasprotniki ne drže križem rok, zato čversto na noge, da nas zopet ne premagajo. Verjemite nam, da tisti, kateri ne ljubi našega jezika, tudi nima serca do naših pravic, in ne pozna naših potrebščin; tak naj ne bode naš zastopnik, ker on bi samo svojo čast in slavo, ne pa naše sreče in koristi iskal. — V Ljutomeru so se domoljubi zbrali, kateri vam hočejo pravega in za naše dobro vnetega moža nasvetovati, tega volite, in storili ste vse, kar čast in poštenje od Vas zahteva. Tudi neki okrajni uradnik iz gornje-radgonskega pa še morebiti kak drug nemškutarček iz ormuškega okraja, se vam misli priporočevati; ali varujte se jih — šest let dolgo trpi, prej pa ne bo nobene pomoči več! Tedaj složno Slovenci! Dajte se vendar podučiti, bodite pametni in previdni!

Izpod Vájljovke na Gorenjskem. (Potožbe. Volitve.) Dovolj mi „Slovenec“! da ti danes spet par dogodkov povem, ki dosti jasno pričajo, kako čudno da davkarja s kmeti postopa. Šel je pred nekaj časom g. davkar J. na O. . . . in P. . . . z nekim občinskim služabnikom, da bi bila ondi živimo, ki je bila že zarubljena, vzela in proč odpeljala. Ali kaj se zgodi? Ko prideta k prvi hiši na O. . . ., reče ta gospod ženi, ker moža ni bilo doma, tako le: „Mati, vi imate še toliko in toliko na bukvice za odškodovanje plačati“. Žena mu reče, da to ni res, da je že vse plačano, gospod pa le svojo trdi, da so še toliko na dolgu. Na to skoči žena hitro po bukvice. Gospod davkar jih pogleda in se prepriča na svoje oči, da je res vse plačano in da je žena prav imela. Šla sta potem z dolgim nosom v P. . . . Tukaj zopet ni bilo gospodarja doma. Bil je pa davkar tu vendar tako milostljiv, da je 48 ur odloga dovolil, ali dobro zatrdil, da, če v tem času ne plačajo, pride zopet in bode brez usmiljenja ravnal. — Tacih in enacih dogodkov bi se dalo veliko povedati, pa naj bo to zadosti, ker je vse žalostno slišati. Vsako leto nam časniki naznanjajo, da je toliko in toliko milijonov davka na dolgu zastalo; to mora že v družih krajih biti, pri nas gotovo ne, ker so ravnokar (za ostali dolg) cenitve za zarubljene reči l. 1866 razpisane in dražbe oklicane. Čudimo se pa tudi nad tem zelo, da ta gospod, ki je sam domačin, z doma-

čini tako neusmiljeno in nepravilno postopa. Na vse grlo pa kličemo: Milost, milost v tako hudih časih! — Zdaj se tudi enmalo o novih volitvah za dež. zbor govori. Edino, kar želimo je to, naj bi se tudi po mestih in trgih kaj spametovali in volili značajne in narodne možake za poslance!

Ptuje dežele.

Rusija. Car je na novega leta dan pomilostil vse tiste, ki so bili v tiskarni pravdi obsojeni. — Na balu, ki so ga bili v Petrogradu Kandidotom v pomoč napravili, bil je tudi med mnogobrojno sijajno gospodo car sam pričujoč, — kar kaže, da so Rusi res očitno za turške kristjane vneti.

Turčija. Po celem cesarstvu vre vedno hujši. Ministerstvo je neki sklenilo, turškega zastopnika iz Aten poklicati in Grkom vojsko napovedati, kar bi bilo gotovo znamenje splošne vojske. Tudi Napoleon je menda že Turkom enmalo hrbet obrnil, ker vidi, da je vse zastoj. Kako pa da bo naš Beust status quo ohranil pa kristjane zadovoljil, tega pa nismo v stanu uganiti, — morebiti se tudi še njemu ne sanja!

Francoska. Kakor oni dan Napoleon, prerokuje in obeta nam zdaj tudi njegov list „Moniteur“ za to leto vse dobro. Tako piše, da je Napoleonov nagovor na novega leta dan povsod (?) z veseljem sprejet bil; da je na Rimskem vse dobro; da je zlasti to spomina vredno, da sta si italjski kralj pa avstrijski cesar k novemu lelu srečo voščila in se bode skorej ugodna kupčijska pogodba sklenila, in slednjič spominja še tudi, da so si z ameriansko vlado dobri in da jej gre posebna zahvala zato, ker je broderski col odpravila. — Napoleon nam vedno obeta kot kak nov Elihu Rurit mirne čase; res nihče se ne bo zoper to pritožil, da bi se le res tudi zgodilo! Bomo videli, kaj bo, ko razstava mine!

Amerika. Johnson je tožen 1) zavolj velike izdaje, ker je z jugovci zoper postave ravnal; 2) ker je državne denarje zapravljal in 3) ker je od kongresa postavljene uradnike svojevoljno odstavil. — Nekako čudno se mešajo res tamošnje zadeve, vendar se nadjamo, da se bode vse še mirno poravnati dalo. To pa je gotovo, da radikalci Johnsona strašno sovražijo.

Mehiko. Nič se še prav ne ve, kako bo z Maksom, zlasti ker mu je menda tudi francoski maršal Bazain vso pomoč odrekel, — na domače ljudi pa se mu ni preveč zanašati. Vendar pa se zdaj piše, da Mehikanci ne marajo nič za severne Amerikance in da je tudi Napoleon neki Bazain-u ukazal, naj Maksa podpira, dokler je še v Mejiki.

Razne novice.

* (Vabilo!) V Čitavnični dvorani na Ptujju bode 20. januarja 1867 Beseda s petjem, glediščem in plesom; 3. februarja Beseda z govorom v spomin Vodniku in s plesom v maškarah; 10. februarja muzikalna Beseda s plesom; 20. februarja Beseda s petjem, glediščem in plesom; 3. marca Beseda s plesom v maškarah; pri vsaki Besedi pred plesom je tombola.

K totim Besedam so vsi udje uljudno povabljeni.

Začetek vsak krat ob 8^{mi}h na večer.
Ptuj 8. jan. 1867.

Odbor.

* Za advokata ali odvetnika v Črnomlju na Kranjskem je izvoljen g. dr. Breznik, ki je bil dozdej v Ljutomeru v službi.

* „Pozor“ piše, daje prevz. škof Strosmajer knjižnico znanega nesrečnega jugoslovanskega časnikarja Tkalca za 800 gld. kupil ter tako temelj postavil knjižnici jugoslovanskega vseučilišča. Slava!

* Zdaj je naš cesar pustil tudi naslov „kralj lombarški in beneški“.

* Od vseh krajev se sliši, da je od nedelje sem južno vreme nastalo in da sneg na moč kopni. Iz Angleškega se celo piše, da je reka Tamiza zelo narastla in tudi veliko škode napravila.

* Iz št. Mihela nad Pliberkom se nam piše, da se je 11. jan. nesrečni hlapec Jan. Bl. sam ustrelil. Pravijo, da je bil norčav ali kakor navadno pravijo, da so se mu možgani zmešali.

* (Književnost.) Pred nekaj dnevi v dopisu iz Karlovca oznanjenega časopisa „Putnika“ prišel je 1. broj na svetlo. Akoravno se po prejši številki noben list dovoljno ne dá soditi, vendar moramo nepristrano reči, da je „Putnik“ zadovoljil s prvo številko ne le Hrvate, ampak tudi sosede svoje Slovence. „Putnik“ je list, ki vse važne stvari v kratko d v a k r a t na teden svojim bralcem donša. Že prva številka ima važne sestavke, tehten in v svobodnem duhu napisan dopis iz Ljubljane, Siska, Zagreba itd. Vrh tega pa donša vsacih 14 dni prilogo „Vilo“, ki donša sestavke v hrvaškem, srbskem in slovenskem jeziku. Prva številka „Vile“ donesa je hrvaško pesem „opravnica Putniku“ od Gj. Klarića, srbsko „Crnogorac“ od T. in pa slovensko „Slovensci Putniku“ od Domoljuba. V nevezanejši besedi (prozi): Borba Hrvatah sa Turci za Sisak i Petrinju od god. 1591—1597 od Fr. K — za, vražja noč (s cirilico) iz spisov necega čuvaja, v slovenskem jeziku pa „Povračilo“, povest iz fantovskega življenja od Ljudevita Tomšiča. Zatem ima basen „seljak i zmija“, brojanico in vganjko. — „Putnik“ je tedaj kakor navlaš č za tiste Slovence, kateri se hočejo seznaniti s hrvaško-srbskim jezikom, in ki hočejo slovensčino primerjati s hrvaščino. Namen mu je prav dober, ker le na ta način zamore se ideja o jugoslovanskem jeziku sčasoma tudi djansko izpeljati. Po njem tedaj Slovenci, kateri delate o jezikoslovnej zlogi jugoslovanske. — Velja pa za celo leto po pošti 7 gold; založnik in vrednik mu je g. Juri Klarić, trgovec v Karlovcu na Hrvaškem. ☉

* Piše se, da odide škof Štrosmajer skoro na Laško, in sicer najprej v Benetke, kamor ga bo neki spremil tudi g. Mrazovič, potem še le v Rim.

* Ravno ko je bil ta list večidel že dodelan, dojde nam sporočilo štaj. slovenskega volilnega odbora, ki ga naznanimo od besede do besede prihodnjic. Danes povzamemo le to iz njega, ktere može da je slov. volilni odbor za spodnji Štajer priporočil, da se vedó volilci po tem koj ravnati in skrbeti, da se glasovi preveč ne razcepijo, — temuč da se kolikor mogoče enoglasno voli. Za volilni okraj Maribor, slov. Bistrica in št. Lenard se priporoča g. dr. J. Vošnjak, c. kr. zdravnik v slov. Bistrici; za vol. okraj Ptuj in Rogatec g. Miha Herman; za vol. okraj Ljutomer, Ormuž in gornja Radgona g. dr. Mat. Prelog, za vol. okraj Brežce, Sevnica in Kozje g. Al. Lenček, posestnik na Blanci blizo Sevnice; za vol. okraj Celje, Vransko, Laško, Gornjigrad, Jelše in Konjice g. dr. Razlag in Janez Lipold, posestnik v Mozirju; za Slovenji Gradec, Marnberg, in Šoštanj g. Jakob Meško, dekan v Marnberzi. Le-ti so, — sloven-

ski volilci, skažite se značajne možake in volite jih od kraja v enoglasno!

* Ravnokar smo dobili lepo in prekoristno knjižico, z napisom: „Slovenci, kaj čemo?“ Spisal jo je, kakor smo že zadnjic omenili, slavnoznani slovenski rodoljub dr. Jože Vošnjak na slov. Bistrici v lepem in prav lahko razumljivem jeziku. Velja 25 kr. Slovenci, urno in z veseljem sežite po tolikanj potrebni in podučni knjižici, ki je zraven še tako dober kup. Če nam prostor in čas dopusti, povemo morebiti drugikrat kaj več o njej.

Račun dohodkov in stroškov za Slomšekov spominek.

Skupnina prejšnjega računa: 2536 gld. 32 kr., 3 ces. zlati, 4/4 križast. in 2 prosta tolarja in 8 dvajsetic. — Dalje so darovali sledeči gospodje: Srednik Anton župnik v Polji 5 gld., Vučanjk Marko župnik v Prevarju 2 gld., Mlinarič Iv. v Leskovcu, Veiksler Junez pri sv. Barbari v Halozah, Strainšak Mart. župnik v Zaverču, vsak 5 gld., Trampuš J. kaplan v Zaverču, Ornik Jak. župnik, Šveiger Gabriel kaplan, oba pri sv. Vidu pod Ptujem, Kanceler Pavel župnik, vsak 3 gld., Hajje, o Benediktus, Petanjek Leopold, vsi trije pri sv. Trojici v Halozah, zadnja dva vsak 1 gld., Arnuš kaplan v Leskovcu, Rajič Božidar kaplan vsak 2 gld. Slivniška fara 13 gld. 87 kr. Dolinar Matija župnik, Kragelj Mart. kaplan, oba v Slivnici, Rath Franc župnik v Franhajmu, vsak 5 gld. Iz Vojnika: Bratovščina roženkranska 4 gld. 50 kr. Gospá Kleinšrotova je nabrala 2 gld. Gospá Vrečerjeva je dala 1 gld. Neimenovan 2 gld. 50 kr. Pečnik kaplan v Lembahu 2 gld., Bohinc Jakob profesor (k prejšnjim 8 gld.) 10 gld. Ulaga Jož. doktor in profesor vdruživ 10 gld., Pak Mat. korar 10 gld., vsi trije v Mariboru. — Kanduth Jon. trgovec na Reki birmanec rajnega kneza in škofa 5 gld. Prečastita nadškofijska konzistorija v Gorici 22 gld. — Skupnina vseh dohodkov do 1. j. 1867: 2673 gld. 19 kr. Za poštnino se je postrojilo meseca decembra 67 kr., tedaj še ostaja čistih dohodkov 672 gld. 52 kr., 3 cesarki zlati, 4/4 križtolarja in 2 druga. in 8 dvajsetic.

V Mariboru 1. januarja 1867.

Matija Prelog
denarničar.

Dunajska borsa 16. januarja 1867.

5% metalike	58.60
5% nacional	69.70
1860 derž. posoj	84.40
Bankine akcije	727.—
Kreditne	159.10
London	132.—
Novi zlati	6.26
Srebro	131.25

OGLASNIK.

Prebivalcem

Pliberškega okraja

naznanjam, da bom v prihodnje tudi v Pliberce posloval, in sicer za zdaj te-le dni:

1. in 21. februarja,
7. in 21. marca
4. in 25. aprila
9. in 23. maja
6. in 19. junija.

Stanoval bom v gostilnici gospoda Jezernika.

V Velikovcu meseca januarja 1867.

Dr. Valentin Pavlič,
advokat.